

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

02 січня 2019 року

м. Київ

№ 2

Про затвердження Положення про здійснення операцій
із валютними цінностями

Відповідно до статей 6, 7, 15, 44, 45, 56 Закону України “Про Національний банк України”, з метою реалізації вимог Закону України “Про валюту і валютні операції” Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Положення про здійснення операцій із валютними цінностями, що додається.

2. Департаменту відкритих ринків (Пономаренко С. В.) після офіційного опублікування довести до відома банків України, а банкам – до відома клієнтів інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Постанова набирає чинності з дня введення в дію Закону України “Про валюту і валютні операції”.

Голова

Яків СМОЛІЙ

Інд. 40

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
02 січня 2019 року № 2

Положення про здійснення операцій із валютними цінностями

I. Загальні положення

1. Це Положення встановлює:

- 1) порядок здійснення операцій із купівлі, продажу, обміну безготівкової іноземної валюти/банківських металів без фізичної поставки;
- 2) порядок проведення транскордонних переказів за межі України та виплати транскордонних переказів отримувачам в Україні;
- 3) порядок та особливості проведення торгівлі валютними цінностями в готівковій формі (операції з банківськими металами з фізичною поставкою та/або валютно-обмінні операції);
- 4) порядок проведення розрахунків за валютними операціями.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

1) резиденти – фізичні особи – фізичні особи – громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства, біженці, особи, які потребують додаткового захисту, які мають постійне місце проживання на території України, що підтверджується відповідним документом, до якого згідно із законодавством України включено інформацію про місце проживання особи на території України, включаючи паспорт/паспортний документ або документ, що його замінює, посвідку на постійне проживання, у тому числі ті, які тимчасово перебувають за кордоном, фізичні особи-підприємці, зареєстровані згідно із законодавством України;

2) незначний розмір валютної операції (далі – незначний розмір) – розмір валютної операції (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату здійснення операції), який є меншим за розмір, установлений для фінансових операцій, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу згідно із законодавством у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним

шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

3) нерезиденти – фізичні особи – фізичні особи (іноземні громадяни, громадяни України, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання за межами України (реєстрацію), у тому числі ті, що тимчасово перебувають на території України.

Інші терміни, які використовуються в цьому Положенні, уживаються в значеннях, визначених у Законі України “Про валюту і валютні операції” (далі – Закон), та інших законах України і нормативно-правових актах Національного банку України.

3. Норми цього положення не регулюють правовідносини з електронними грошима.

4. До поточних валютних операцій належать:

1) розрахунки за експорт та імпорт товару (уключаючи сплату штрафів, пені, бонусів, відшкодування супутніх витрат у зв’язку із виконанням зовнішньоекономічного договору, відшкодування збитків у зв’язку із невиконанням зовнішньоекономічного договору), уключаючи такі розрахунки на території України;

2) платежі у вигляді процентів за кредитами (позиками);

3) платежі у вигляді дивідендів за корпоративним правами, процентних доходів за цінними паперами та інших доходів (прибутків) за об’єктами інвестиційної діяльності, що не пов’язані з їх відчуженням, продажем, ліквідацією, зменшенням статутного капіталу;

4) платіж у вигляді процентів, нарахованих за коштами на поточних, вкладних (депозитних) рахунках;

5) операції з оплати праці, виплати стипендій, пенсій, аліментів, державної допомоги, матеріальної допомоги, допомоги родичів, благодійної та гуманітарної допомоги, виплат і компенсацій, уключаючи виплати з відшкодування шкоди, заподіяної працівникам унаслідок каліцтва, професійного захворювання або іншого ушкодження здоров’я, пов’язаних із виконанням ними трудових обов’язків, жертвам політичних репресій, жертвам нацистських переслідувань, членам їхніх родин і спадкоємцям, відшкодування за страховими випадками, виплати премій, призів, успадкованих коштів, коштів за договорами дарування;

6) виплати на підставі вироків, рішень, ухвал і постанов судових органів, а також слідчих та інших правоохоронних органів;

7) оплата витрат, пов'язаних зі смертю фізичних осіб за кордоном (транспортні витрати і витрати на поховання);

8) операції з оплати платежів, що мають обов'язковий характер, іноземним судовим, слідчим, арбітражним, нотаріальним та іншим повноважним органам (уключаючи сплату податків, зборів та інших обов'язкових платежів) в іноземних державах, витрат іноземних адвокатів у разі порушення судових або кримінальних справ за кордоном;

9) оплата зборів (мита) за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти права інтелектуальної власності, включаючи оплату послуг, які надаються патентними відомствами інших країн, і послуг патентних повірених за кордоном;

10) оплата фізичними особами лікування в медичних закладах в іноземній державі, а також оплата транспортування хворих на лікування за кордоном;

11) оплата фізичними особами навчання і стажування в навчальних закладах в іноземній державі, витрат пов'язаних із ними;

12) оплата фізичними особами участі в міжнародних симпозіумах, семінарах, конференціях, конгресах, виставках, ярмарках, культурних і спортивних заходах, а також інших міжнародних зустрічах, що відбуваються на територіях іноземних держав;

13) оплата фізичними особами літератури та передплатних видань, що видаються за кордоном;

14) оплата витрат, пов'язаних із відрядженням за кордон;

15) платежі, пов'язані з прийняттям спадщини;

16) платежі на утримання дипломатичних представництв, консульських установ України за кордоном та іноземних держав в Україні, представництв міжнародних та іноземних організацій, представництв іноземних банків та представництв юридичних осіб, які не займаються підприємницькою діяльністю (інші операції, пов'язані з функціонуванням цих установ);

17) операції з виплати авторських гонорарів, премій, призів та інших виплат за використання об'єктів права інтелектуальної власності фізичних осіб;

18) оплата фізичними особами продукції, робіт, послуг, прав інтелектуальної власності, що набуваються в нерезидентів за кордоном для власного споживання;

19) операції фізичних осіб у разі оформлення виїзду таких осіб за кордон на постійне місце проживання;

20) платежі на виконання зобов'язань за укладеними договорами з юридичними особами-нерезидентами стосовно відшкодувань таких витрат, здійснених ними на користь фізичних осіб-резидентів, які тимчасово перебувають за межами України, як оплата праці або інших витрат, пов'язаних із виконанням ними професійних обов'язків;

21) оплата вступних, членських внесків до міжнародних організацій або інших юридичних осіб-нерезидентів.

До поточних торговельних операцій належать операції, зазначені у підпункті 1 пункту 4 розділу I цього Положення. До поточних неторговельних операцій належать операції, зазначені у підпунктах другому – двадцять першому пункту 4 розділу I цього Положення.

5. До валютних операцій, пов'язаних із рухом капіталу, належать:

1) операції, пов'язані з наданням та отриманням резидентами позик і кредитів;

2) операції, пов'язані з виконанням зобов'язань за гарантіями, поруками та заставою;

3) операції, пов'язані з виконанням зобов'язань за договорами оренди, найму, лізингу;

4) операції, пов'язані з виконанням зобов'язань за договорами факторингу;

5) операції зі здійснення іноземних інвестицій в Україну;

6) операції зі здійснення резидентами інвестицій за кордон;

7) операції, пов'язані з поверненням іноземних інвестицій/інвестицій за кордон, а також інших коштів, одержаних інвестором від інвестиційної діяльності в Україні/за кордоном (крім операцій, визначених підпунктом 3 пункту 4 розділу I цього Положення);

8) операції з розміщення коштів на поточних, вкладних (депозитних) рахунках;

9) операції, пов'язані з виконанням зобов'язань за договорами страхування життя;

10) інші валютні операції, які не належать до валютних операцій, визначених у пункті 4 розділу I цього Положення.

6. Уповноважені установи самостійно, на підставі своїх внутрішніх документів, приймають рішення про необхідність подання клієнтом документів, пов'язаних зі здійсненням валютної операції.

Уповноважені установи під час проведення валютних операцій зобов'язані враховувати вимоги щодо здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції, які встановлюються Національним банком України окремим нормативно-правовим актом Національного банку України.

Уповноважена установа зобов'язана запобігти проведенню валютної операції (відмовити в проведенні валютної операції), яка не відповідає вимогам валютного законодавства.

Уповноважена установа в разі, якщо валютна операція пов'язана з уникненням вимог/обмежень/заборон, установлених законами України, що регулюють відносини у сферах забезпечення національної безпеки, запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму чи фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, виконання взятих Україною зобов'язань за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, здійснює заходи, передбачені цими законами України.

II. Порядок здійснення валютних операцій із купівлі, продажу, обміну безготівкової іноземної валюти/банківських металів без фізичної поставки та оформлення і подання суб'єктами валютних операцій до банку заяв про купівлю або продаж іноземної валюти або банківських металів, їх виконання

7. Суб'єкт валютних операцій (далі – клієнт) для здійснення валютних операцій із купівлі/продажу/обміну іноземної валюти/банківських металів подає до банку заяву на купівлю або продаж іноземної валюти або банківських металів (далі – заява). Заява подається в довільній формі. Реквізити заяви визначаються в договорі банківського рахунку або іншому договорі, укладеному між банком і клієнтом.

Клієнт не подає до банку заяву про продаж іноземної валюти у випадках, коли надходження продаються відповідно до встановлених вимог нормативно-правових актів Національного банку України.

Банк має право здійснювати операції з купівлі/продажу/обміну іноземної валюти або банківських металів без отримання від клієнта заяви згідно з дорученням на проведення таких операцій, якщо порядок та умови проведення

цих операцій визначені в договорі банківського рахунку або іншому договорі, укладеному між банком і клієнтом.

8. Банк після здійснення валютної операції з купівлі/продажу/обміну іноземної валюти/банківських металів на валютному ринку України зобов'язаний зберігати заяву та інші документи, які стали підставою для проведення такої операції.

9. Банк повертає без виконання заяви клієнта, якщо виконання заяви призведе до невиконання банком наявного в нього на виконанні згідно із законодавством України документа стосовно цього клієнта про арешт на майно (кошти), заборону вчинення певних дій або про утримання від вчинення певних дій, заборону боржнику розпоряджатися та/або користуватися майном (коштами), яке(і) належить(ать) йому на праві власності або примусове списання коштів.

10. Клієнт має право відкликати з банку, що його обслуговує, заяву до моменту її виконання банком у повній або частковій сумі шляхом подання листа про відкликання заяви, складеного в довільній формі та підписаного особою або її представником.

11. Банк у договорі банківського рахунку або іншому договорі, укладеному між банком і клієнтом, визначає:

- 1) порядок, спосіб і форму подання заяв та інших документів;
- 2) порядок установлення банком курсу/крос-курсу купівлі/продажу/обміну іноземної валюти (ураховуючи право клієнта вказати цифрове значення курсу купівлі/продажу/обміну іноземної валюти або зазначити “за курсом банку”);
- 3) порядок та умови повернення банком заяви без виконання;
- 4) порядок та спосіб надання доручень клієнта щодо умов здійснення конкретної валютної операції;
- 5) порядок отримання банком комісійної винагороди за здійснення валютної операції;
- 6) порядок інформування клієнта про здійснені банком валютні операції (ураховуючи інформацію про курс купівлі/продажу/обміну іноземної валюти, за яким була здійснена валютна операція);

7) умови відкликання заяви/доручення (ураховуючи строк, форму та спосіб подання листа про відкликання заяви) і відшкодування клієнтом пов'язаних із таким відкликанням витрат банку.

III. Порядок та особливості проведення операцій із торгівлі банківськими металами з фізичною поставкою та валютно-обмінних операцій

12. Банк, небанківська фінансова установа, оператор поштового зв'язку (далі – банк, небанківська установа) здійснюють валютно-обмінні операції за курсами купівлі та продажу іноземних валют, що діють на час проведення операції.

Банк, небанківська установа щоденно на початку робочого дня встановлюють наказами (розпорядженнями) курси купівлі та продажу іноземних валют і мають право змінювати їх протягом дня.

У наказі (розпорядженні) про встановлення/зміну курсів купівлі та продажу іноземних валют мають бути зазначені дата, час (година, хвилина), з якого діють установлені/змінені курси, значення курсів купівлі та продажу іноземних валют за гривні.

Голова правління банку або керівник небанківської установи має право визначати уповноважену особу/уповноважених осіб, яка встановлюватиме/які встановлюватимуть курси купівлі та продажу іноземних валют у касах банку, небанківської установи, у їх відокремлених підрозділах, пунктах обміну іноземної валюти (далі – пункт обміну валюти).

Банк, небанківська установа під час здійснення операцій з обміну готівкової іноземної валюти використовує крос-курс банку, небанківської установи.

Банк здійснює операції із торгівлі банківськими металами з фізичною поставкою (далі – операції з банківськими металами) за курсами купівлі та продажу банківських металів, що діють на час проведення операції, які встановлюються/змінюються банком у порядку, визначеному в абзацах першому – п'ятому пункту 12 розділу III цього Положення.

13. Банк здійснює операції з банківськими металами та валютно-обмінні операції з оформленням квитанції про здійснення валютно-обмінної операції/операції із торгівлі банківськими металами з фізичною поставкою (додаток 1 до цього Положення) (далі – квитанція).

14. Банк оформляє квитанцію у двох примірниках: перший примірник видається фізичній особі, другий – зберігається у вигляді паперового або електронного документа в банку.

Другий примірник квитанції, оформлений банком у вигляді електронного документа відповідно до законодавства та умов договору, повинен містити електронний підпис клієнта і кваліфікований електронний підпис працівника банку.

Банк має право за письмовою згодою клієнта не оформляти перший примірник квитанції. Банк не здійснює операцію сторно у разі відсутності в клієнта першого примірника квитанції.

15. Небанківська установа, пункт обміну валюти банку, небанківської установи зобов'язані здійснювати валютно-обмінні операції з оформленням документа, який друкується реєстратором розрахункових операцій (далі – РРО) та застосовується для обліку і реєстрації валютно-обмінних операцій (далі – розрахунковий документ РРО). Форма і зміст розрахункового документа РРО встановлюються Національним банком України окремим нормативно-правовим актом Національного банку України.

Небанківська установа, пункт обміну валюти банку, небанківської установи зобов'язані забезпечити зберігання розрахункових документів РРО в документах дня.

16. Банк, небанківська установа здійснюють валютно-обмінні операції через платіжні пристрої з оформленням квитанції/чека. Меню платіжного пристрою, за допомогою якого банк, небанківська установа здійснюють такі операції, повинно містити інформацію про курс купівлі/продажу/обміну готівкових іноземних валют.

17. Форма і зміст квитанції/чека, що формується платіжним пристроєм банку, має відповідати вимогам нормативно-правових актів щодо здійснення касових операцій та враховувати вимоги законодавства України про запобігання і протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

18. Банки, небанківська установа мають право доповнювати квитанцію, розрахунковий документ РРО, квитанцію/чек, що формуються платіжним пристроєм, додатковими реквізитами, необхідними для здійснення валютно-обмінних операцій, операцій із банківськими металами.

19. Банк, небанківська установа заповнюють у квитанції/розрахунковому документі РРО всі необхідні реквізити для проведення валютно-обмінної операції, операції з банківським металом. Виправлення в заповненому тексті не дозволяються.

20. Касир каси банку, небанківської установи, пункту обміну валюти видає квитанцію/розрахунковий документ РРО одночасно з прийняттям/видачею фізичній особі коштів/банківських металів. Квитанція/розрахунковий документ РРО видається не пізніше завершення операції.

21. Банки, небанківські установи зобов'язані вести реєстри купленої та/або проданої готівкової іноземної валюти (додаток 2 до цього Положення) у вигляді паперового або електронного документа. Банки, небанківські установи зобов'язані відображати в цих реєстрах здійснені операції з купівлі та/або продажу готівкової іноземної валюти. Ці реєстри зберігаються в документах дня.

22. Небанківська установа, її відокремлений підрозділ, пункт обміну валюти небанківської установи засобами програмно-технічного комплексу щоденно ведуть звітну довідку про касові обороти за день і залишки цінностей (додаток 3 до цього Положення). Касир каси небанківської установи, її відокремленого підрозділу, пункту обміну валюти небанківської установи на момент проведення перевірки роздруковує зазначену довідку і надає уповноваженим працівникам Національного банку України, що здійснюють перевірки з питань дотримання валютного законодавства. Кошти готівки іноземної валюти та/або гривень, наявні в касі на момент перевірки, повинні відповідати сумам, зазначеним у вказаній довідці. Ця довідка зберігається в документах дня.

23. Банк, небанківська установа відображають у бухгалтерському обліку валютно-обмінні операції, що здійснюються у вихідні, святкові дні або після закінчення операційного дня (часу) банку, небанківської установи, не пізніше наступного робочого дня. Зазначена вимога поширюється на операції банків із банківськими металами.

24. Банк, небанківська установа здійснюють валютно-обмінні операції, операції з банківськими металами на суму (в еквіваленті), що перевищує незначний розмір, з дотриманням вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

25. Банк, небанківська установа здійснюють операцію сторно протягом 15 хвилин після проведення валютно-обмінної операції в разі звернення клієнта з відмовою від раніше здійсненої валютно-обмінної операції за умови наявності першого примірника квитанції/розрахункового документа РРО.

26. Банк, небанківська установа купують у фізичної особи та продають фізичній особі залишок іноземної валюти, який менший, ніж номінальна вартість мінімальної банкноти цієї іноземної валюти, що перебуває в обігу, за гривні за курсом, установленим уповноваженою установою на час здійснення операції.

IV. Порядок проведення розрахунків за валютними операціями

27. Усі розрахунки на території України проводяться виключно у гривнях, крім розрахунків за:

- 1) операціями, зазначеними в частині другій статті 5 Закону;
- 2) операціями, які здійснюються міжнародними фінансовими організаціями або на їх користь, якщо Україна є членом такої міжнародної фінансової організації;

3) операціями у випадках, передбачених міжнародним договором України.

Розрахунки за операціями, визначеними підпунктами першим – третім пункту 27 розділу IV цього Положення, можуть проводитися в іноземній валюті, у гривнях, а також у банківських металах.

28. У розрахунках між резидентами і нерезидентами за поточними торговельними операціями та операціями, пов'язаними з рухом капіталу [крім операцій зі здійснення іноземних інвестицій та повернення іноземному інвестору прибутків, доходів (уключаючи дивіденди) та інших коштів, одержаних на законних підставах у результаті здійснення іноземних інвестицій], використовуються як засіб платежу іноземна валюта і гривня.

29. Розрахунки за операціями зі здійснення іноземних інвестицій та повернення іноземним інвесторам прибутків, доходів (уключаючи дивіденди) та інших коштів, одержаних у результаті здійснення іноземних інвестицій, проводяться у гривнях та/або іноземній валюті 1 та/або 2 групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 04 лютого 1998 року № 34 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 19 квітня 2016 року № 269) (зі змінами).

30. Нерезиденти можуть проводити розрахунки в іноземній валюті та/або гривнях за правочинами з іншими нерезидентами з використанням власних рахунків, відкритих в Україні, а також здійснювати перекази між власними рахунками.

31. Розрахунки, а також перекази за валютними операціями, зазначеними в пунктах 27–30 розділу IV цього Положення, здійснюються виключно через банки.

32. Забороняється на території України:

- 1) здійснювати розрахунки за валютними операціями з використанням готівкової іноземної валюти та банківських металів як платіжного засобу [за

винятком випадків сплати процентів (відсотків) за вкладами (депозитами) або кредитами (позиками) в іноземній валюті або банківських металах];

2) використовувати як заставу готівкову іноземну валюту і банківські метали (за винятком операцій із застави майнових прав на кошти в іноземній валюті та/або банківських металах, які знаходяться на рахунках у банках).

V. Порядок проведення операцій із переказу іноземної валюти

33. Клієнти банків для здійснення переказів в іноземній валюті подають платіжне доручення в іноземній валюті, реквізити якого передбачені Положенням про порядок виконання банками документів на переказ, примусове списання і арешт коштів в іноземних валютах та банківських металів, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 28 липня 2008 року № 216, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01 жовтня 2008 року за № 910/15601 (зі змінами).

Здійснення переказів іноземної валюти без відкриття рахунку в межах України для виплати їх готівкою без зарахування на поточний рахунок фізичної особи в іноземній валюті забороняється.

34. Клієнти – фізичні особи для здійснення переказу іноземної валюти за межі України за поточними неторговельними операціями:

1) подають до банку, небанківської установи платіжне доручення або заяву на переказ готівки, або документ відповідної платіжної системи на відправлення переказу в іноземній валюті (оригінал документа);

2) пред'являють до банку, небанківської установи паспорт або інший документ, що посвідчує особу (за винятком випадків, коли фізична особа подає документи для здійснення переказу за допомогою систем дистанційного обслуговування).

35. Фізичні особи можуть не використовувати поточний рахунок при здійсненні переказу іноземної валюти за межі України за поточними неторговельними операціями, якщо в один операційний (робочий) день сума такого переказу (в еквіваленті) не перевищує незначний розмір.

Переказ на суму, що перевищує суму (в еквіваленті) у незначному розмірі, здійснюється з поточного рахунку фізичної особи.

36. Клієнти – фізичні особи для одержання переказу в іноземній валюті:

1) подають до банку, небанківської установи заяву на видачу готівки або документ, установлений відповідною платіжною системою на одержання переказу;

2) пред'являють до банку, небанківської установи паспорт або інший документ, що посвідчує особу.

37. Переказ, що надійшов в іноземній валюті із-за кордону, може бути виплачений за бажанням клієнта – фізичної особи (на підставі його заяви) у гривнях. Банк, небанківська установа у разі виплати переказу в гривнях здійснюють перерахування іноземної валюти в гривні за курсом банку, що діє на час здійснення операції.

Переказ, ініційований платником за межами України в іноземній валюті за допомогою міжнародної платіжної системи, за дорученням платника може бути виплачений фізичній особі/зарахований на поточний рахунок отримувача (фізичної, юридичної особи, фізичної особи-підприємця) у національній валюті (за умови згоди платника щодо курсу перерахунку валют у міжнародній платіжній системі).

Переказ, ініційований платником за межами України в іноземній валюті в межах обміну переказами між національним оператором поштового зв'язку та його іноземними контрагентами (операторами поштового зв'язку, які є членами Всесвітнього поштового союзу, або контрагентами, з якими укладений договір про обмін переказами), може бути виплачений національним оператором поштового зв'язку фізичній особі в національній валюті за курсом перерахунку валют, що діє на день реєстрації такого переказу в автоматизованій системі національного оператора поштового зв'язку.

38. Переказ клієнтом – фізичною особою за межі України в іноземній валюті може бути ініційований через банк, небанківську устанovu, що є учасником міжнародної платіжної системи, у національній валюті.

Банк, небанківська установа, які приймають від платника/списують із його поточного рахунку суму коштів у національній валюті в готівковій/безготівковій формі для здійснення переказу в іноземній валюті за межі України, зобов'язані ознайомити платника з інформацією щодо курсу перерахунку валют у міжнародній платіжній системі та сукупної вартості послуги на час ініціювання переказу коштів.

39. Переказ фізичною особою за межі України в іноземній валюті може бути ініційований у національній валюті через національного оператора поштового зв'язку, який є членом Всесвітнього поштового союзу.

Національний оператор поштового зв'язку, який приймає суму коштів від платника в національній валюті в готівковій/безготівковій формі для здійснення переказу в іноземній валюті за межі України в межах обміну переказами між національним оператором поштового зв'язку та його іноземними контрагентами (операторами поштового зв'язку, які є членами Всесвітнього поштового союзу, або контрагентами, з якими укладений договір про обмін переказами), зобов'язаний ознайомити платника з умовами здійснення такого переказу (з

інформацією про курс перерахунку валют, сукупну вартість послуги на час ініціювання переказу коштів).

40. Іноземна валюта, переказана з-за кордону на користь фізичної особи для виплати готівкою без відкриття рахунку, може бути виплачена одержувачу в один операційний (робочий) день у сумі (в еквіваленті), що не перевищує незначний розмір.

Банк зараховує на поточний рахунок в іноземній валюті отримувача переказ (перекази) у повній сумі, якщо сума переказу (переказів), що надійшов (надійшли) в один операційний (робочий) день, перевищує в еквіваленті суму у незначному розмірі.

41. Банкам, небанківським установам заборонено під час здійснення та/або виплати переказів в іноземній валюті приймати та/або видавати готівку іноземної валюти – банкноти (банківські білети) і монети Центрального банку Російської Федерації із зображенням мап, символів, будівель, пам'ятників, пам'яток археології, архітектури, історії, краєвидів та будь-яких інших об'єктів, розташованих на окупованих Російською Федерацією адміністративно-територіальних одиницях України, та/або які містять тексти, що стосуються окупації Російською Федерацією адміністративно-територіальних одиниць України.

VI. Порядок проведення розрахунків за валютними операціями з використанням готівкової іноземної валюти

42. Резиденти – юридичні особи і фізичні особи-підприємці (далі – юридичні особи-резиденти), представництва юридичних осіб-нерезидентів мають право проводити розрахунки щодо забезпечення витрат на відрядження працівників за кордон, а також розрахунки з оплати представницьких витрат на організацію офіційних заходів за кордоном, із використанням знятої для цих цілей із власних поточних рахунків готівкової іноземної валюти.

43. Юридичні особи – резиденти, представництва юридичних осіб-нерезидентів, які мають власні транспортні засоби (орендують, фрахтують), мають право використовувати готівкову іноземну валюту з поточних рахунків для здійснення розрахунків з оплати експлуатаційних витрат, пов'язаних з обслуговуванням транспортних засобів за кордоном.

44. Морські агенти мають право здійснювати розрахунки в готівковій іноземній валюті або розрахунки з використанням дорожніх чеків в іноземній валюті з оплати експлуатаційних витрат, пов'язаних з обслуговуванням судна, оплати праці членів екіпажу, оплати витрат, пов'язаних із репатріацією моряків із судна, що перебуває в порту України, та в інших випадках, визначених

законодавством, використовуючи для таких цілей іноземну валюту з власних поточних рахунків.

Банк видає морському агенту з поточного рахунку готівкову іноземну валюту та/або дорожні чеки в іноземній валюті в разі надходження на його поточний рахунок в іноземній валюті авансового платежу від нерезидента (судновласника або іншого довірителя) для виконання ним агентських послуг та на підставі заяви на видачу готівки (заяви на купівлю дорожніх чеків у довільній формі), доручення повноважному представнику на отримання іноземної валюти (дорожніх чеків) у касі банку та листа-розрахунку, який має містити такі дані:

- 1) мету зняття готівкової іноземної валюти та її суму;
- 2) назву судна судновласника-нерезидента;
- 3) прізвище та ім'я капітана судна судновласника-нерезидента.

Банк зараховує готівкову іноземну валюту на поточний рахунок в іноземній валюті морського агента (через розподільчий рахунок) у разі її отримання як оплати агентських послуг до каси морського агента (підтверджується прибутковими касовими ордерами та копією митної декларації). Копія митної декларації з відміткою морського агента про суму прийнятої в касу готівкової іноземної валюти залишається в банку.

45. Представництво Міжнародної організації з міграції має право здійснювати розрахунки в готівковій іноземній валюті, одержаної з власного поточного рахунку, для здійснення своєї статутної діяльності, уключаючи розрахунки щодо покриття витрат, пов'язаних із забезпеченням виїзду мігрантів на батьківщину, на підставі заяви на видачу готівки, доручення повноважному представнику на отримання іноземної валюти в касі банку та листа-розрахунку.

46. Представництва юридичних осіб-нерезидентів, через які не проводиться господарська діяльність, мають право здійснювати розрахунки в готівковій іноземній валюті з поточного рахунку для виплат фізичним особам-резидентам, які уклали контракт (договір) із юридичною особою-нерезидентом про їх працевлаштування за межами України, для оплати витрат, пов'язаних із проїздом по території іноземної держави, на підставі заяви на видачу готівки, доручення повноважному представнику на отримання іноземної валюти в касі банку та листа-розрахунку.

47. Нерезиденти – фізичні особи, а також повноважні представники юридичних осіб-нерезидентів – суб'єктів підприємницької діяльності, мають право здійснювати розрахунки як у гривні, так і в іноземній валюті, на територіях митниць як засіб платежу в разі:

1) сплати мита, інших податків і зборів (обов'язкових платежів) та фінансових санкцій відповідно до митного законодавства України;

2) сплати консульських зборів для відкриття віз на в'їзд в Україну;

3) оплати послуг з обов'язкового медичного страхування та страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;

4) оплати товарів і послуг у зоні, звільненій від сплати мита і податків.

48. Резиденти – фізичні особи мають право здійснювати розрахунки як у гривні, так і в іноземній валюті на територіях митниць у разі:

1) сплати мита, інших податків і зборів (обов'язкових платежів) та фінансових санкцій відповідно до митного законодавства України;

2) оплати товарів і послуг у зоні, звільненій від сплати мита і податків.

49. Суб'єкти господарювання – утримувачі магазинів безмитної торгівлі та фізичні особи – покупці таких магазинів мають право здійснювати розрахунки в готівковій формі як у гривні, так і в іноземній валюті для оплати товарів у магазинах безмитної торгівлі.

50. Фізичні особи, а також юридичні особи-резиденти і представництва юридичних осіб-нерезидентів мають право здійснювати розрахунки як у гривні, так і в готівковій іноземній валюті на території України в разі оплати дипломатичним представництвам, консульським установам іноземних держав дозволів на в'їзд (віз) до цих країн фізичним особам, які виїжджають у приватних справах та в службові відрядження.

51. Повноважні представники юридичних осіб-нерезидентів – суб'єктів підприємницької діяльності мають право здійснювати розрахунки як у гривні, так і в готівковій іноземній валюті на територіях портів та аеропортів в Україні в разі розрахунків за паливно-мастильні матеріали, продукти харчування, медикаменти й послуги з обслуговування транспортних засобів (літаків, суден, поромів), їх пасажирів і членів екіпажів, якщо іноземні транспортні засоби здійснюють разові (нерегулярні) рейси чи ці транспортні засоби здійснили через метеорологічні або технічні умови непередбачену посадку в аеропорту чи зайшли в порт на території України.

52. Дипломатичні представництва, консульські установи іноземних держав в Україні та представництва міжнародних організацій на території України мають право здійснювати розрахунки в готівковій іноземній валюті, одержаної з власних поточних рахунків, для оплати праці (включаючи доплати,

надбавки, премії, інші заохочувальні та компенсаційні виплати) власним співробітникам, якщо останні не є громадянами України або не проживають у ній постійно та акредитовані в МЗС України.

53. Перерахування вартості товарів (послуг) з однієї іноземної валюти в іншу здійснюється у випадках, передбачених у пунктах 47–51 розділу VI цього Положення, на підставі офіційного курсу гривні до іноземних валют, встановленого Національним банком України на день здійснення платежу.

Директор
Департаменту відкритих ринків

Сергій ПОНОМАРЕНКО

ПОГОДЖЕНО
Заступник Голови
Національного банку України

_____ О. ЧУРІЙ

(підпис)

“ _____ ” _____ 2018 року
(дата)

Додаток 1
до Положення про здійснення
операцій із валютними цінностями
(пункт 13 розділу III)

Примірник № _____

_____
(найменування та місцезнаходження
структурного підрозділу банку)

Квитанція №
про здійснення валютно-обмінної операції/операції із
торгівлі банківськими металами з фізичною поставкою
(необхідне підкреслити)

Дата і час здійснення операції _____

Назва операції _____
(купівля, продаж, обмін іноземної валюти/банківського металу)

№ з/п	Прийнято		Курс, крос-курс	До видачі	
	назва валюти/ банківського металу	сума/ маса		назва валюти/ банківського металу	сума/ маса
1	2	3	4	5	6

Сума комісії _____.

Клієнт _____
[прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) фізичної особи]

Додаткові реквізити _____
(реквізити, необхідні для проведення операцій)

_____
(підпис клієнта)

Надаю згоду на проведення валютно-обмінної операції без оформлення
першого примірника квитанції (примірника клієнта) _____
(підпис клієнта)

_____
(підпис працівника банку)

Місце для відбитка штампа

Пояснення щодо заповнення квитанції про здійснення валютно-обмінної операції/торгівлі банківськими металами з фізичною поставкою

1. Маса банківського металу зазначається в тройських унціях із заокругленням із точністю до третьої цифри після коми включно та у грамах.

2. Реквізити “Клієнт”, “Додаткові реквізити”, “підпис клієнта” заповнюються під час здійснення операції на суму, яка дорівнює чи перевищує в еквіваленті суму, що підлягає обов’язковому фінансовому моніторингу згідно із законодавством у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

3. Згода на проведення валютно-обмінної операції без оформлення першого примірника квитанції надається клієнтом у разі здійснення операцій без оформлення першого примірника квитанції.

4. Реквізит “підпис працівника банку” для електронного документа має містити кваліфікований електронний підпис працівника банку.

5. Реквізит “Місце для відбитка штампа” не проставляється для другого примірника квитанції, оформленого банком у вигляді електронного документа.

Додаток 2
до Положення про здійснення операцій із
валютними цінностями
(пункт 21 розділу III)

(найменування та місцезнаходження банку, небанківської фінансової установи,
оператора поштового зв'язку)

Реєстр
купленої та/або проданої готівкової іноземної валюти
за “_____” _____ 20__ року

№ з/п	Час здійснення операції	Назва та код іноземної валюти	Сума іноземної валюти	Курс	Сума гривень	Номер виданого касового документа	Вид операції (0 – купівля, 1 – продаж)	Відмітка про проведення операції сторно
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Усього							

Усього куплено/продано за валютою _____ : _____
(код валюти) (сума купленої/проданої іноземної валюти словами)

Касир _____
(підпис)

Пояснення щодо заповнення реєстру купленої та/або проданої готівкової іноземної валюти

1. Реквізит “Касир” для електронного документа має містити кваліфікований електронний підпис касира.

Додаток 3
до Положення про здійснення операцій із
валютними цінностями
(пункт 22 розділу III)

(найменування та місцезнаходження небанківської фінансової установи,
оператора поштового зв'язку, їх відокремлених підрозділів, пункту обміну
іноземної валюти небанківської фінансової установи, оператора поштового зв'язку)

Звітна довідка про касові обороти за день і залишки цінностей
за “___” _____ 20__ року

№ з/п	Код валюти	Залишок готівки в касі на початок дня	Отримано валюти		Куплено іноземної валюти	Продано іноземної валюти	Передано валюти		Залишок готівки в касі на поточний момент часу/ кінець робочого дня
			авансу на початок робочого дня	підкріплення протягом робочого дня			на кінець робочого дня	протягом робочого дня	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Касир _____
(підпис)

Пояснення щодо заповнення звітної довідки про касові обороти за день і залишки цінностей

1. Реквізит “Касир” для електронного документа має містити кваліфікований електронний підпис касира.